

OTVORENI RESTAURIRANI OSTACI PAVLINSKOG SAMOSTANA SVETOG PETRA NA PETROVOJ GORI

Prezentirali značajni spomenik hrvatske kulturne baštine

Hrvatski restauratorski zavod, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Sisačko-moslavačka županija organizirali su u srijedu, 7. rujna, svečanost otvorenja javnosti istražene i konzervirane ruševine, ostataka bivšeg pavlinskog samostana Sv. Petra na Petrovoj gori.

Županiju su na ovoj svečanosti predstavljali župan Ivo Žinić i njegovi zamjenici Anita Sinjeri-Ibrišević i Marin Piletić, te predsjednica Županijske skupštine Ivanka Rok-sandić.

Pavlinski samostan sv. Petra na Zlatu osnovao je otac Grdoš1303./1304.

godine. Zlatki je samostan prvi puta stradao u dinastičkim borbama unutar Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva oko 1396. godine. Ponovo je stradao 1445. (ili 1448. godine) kada su ga opustošile osmanlijske postrojbe, a redovnici su se sklonili u sigurniji pavlinski samostan Blažene Djevice Marije u Kamenskom. Već je 1451. godine papa Nikola V. na molbu zlat-skih i kamenskih redovnika dopustio trajno i zakonsko pripajanje zlat-skih posjeda onima samostana u Kamenskom. Iako su se pavlini vratili u samostan na Zlatu 1491. (ili 1496.) godine, već su ga 1545. (tj. 1548.) godine zauvijek napustili radi sve osjetnije opasnosti od napada osmanlijskih

postrojbi. Nedugo potom su postrojbe Malkoč-bega opustošile širi prostor Petrove gore.

Napušteni pavlinski posjed (koji se od tog vremena naziva Petrovac) dobio je vojnu namjenu oko 1558. godine. U skladu s odredbama Sabora u Steničnjaku, obavezu održavanja vojne posade sa tri stražara preuzeli su knezovi Tržački. Utvrda na Petrovoj gori spominje se u Izvještaju vrhovnog kapetana Hrvatske i Slavonske krajine Ivana Lenkovića iz 1563. godine. Brigu o obrani Petrovca do 1579. godine vodili su vlastelini Steničnjaka, a od 1580. je obranu vojnog objekta preuzela vojna uprava Hrvatske krajine.

Širi prostor Petrove gore, zajedno s napuštenim pavlinskim samostanom, prenamijenjenim u vojni objekt, potpao je 1584. godine pod kontrolu osmanlijskih postrojbi. Nakon

pomicanja vojne granice na rijeku Unu na ostacima lade crkve napuštenog samostana izgrađena je sredinom 17. stoljeća stalna vojna utvrda (čardak), koja je ostala u funkciji najkasnije do mira u Svištovu 1791. godine.

Nakon mira u Svištovu započelo je naseljavanje stanovništva iz pograničnih krajeva na širi prostor Petrove gore. U tom je periodu na ostacima svetišta crkve napuštenog samostana izgrađen pravoslavni hram silaska Svetog Duha.

Pavlinski samostan sv. Petra (i njegove kasnije pregradnje) istražen je u cijelosti: prva, sondažna istraživanja provedena su 1987. i 1988. godine (Hrvatski povijesni muzej), a ona sustavna 2006. i 2007. godine (Hrvatski restauratorski zavod).

Po dovršetku istraživanja izvedeni su konzervatorsko-restauratorski i građevinski radovi (2009. - 2015.) s ciljem prezentiranja pavlinskog samostana, te njegove

kasnije višestoljetne kontinuirane uporabe u sekundarnoj namjeni (Hrvatski restauratorski zavod).

Uređen je i prostor oko samostana, koji se preklapa s prostorom Ornitološkog parka Petrovac. Radovi su bili financirani sredstvima Ministarstva kulture RH, te provedeni u suradnji s Hrvatskim šumama d.o.o. i TC Petrova gora.

Zlatki je samostan po dovršetku radova postao (za sada) jedini u cijelosti istražen kasnosrednjovjekovni pavlinski samostan na onodobnome slavonskom prostoru. Ovaj značajni spomenik hrvatske kulturne baštine prezentiran je radi upoznavanja i boljeg razumijevanja povijesnog, te povijesno-umjetničkog onodobnog kulturnog pejzaža, smještenog usred raskošnih prirodnih bogatstava Petrove gore.

Tijekom svečanosti otvorenja, nazočnima su se obratili ravnateljica Hrvatskog restauratorskog zavoda Tajana Pleše, pomoćnik ministra kulture Davor Trupković i župan Ivo Žinić.